

2. Загвязинский В. И. Теория обучения. Современная интерпретация / В. И. Загвязинский. – М., 2001. – С.230.
3. Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання / упорядник Л. Галіцина. – К. : Ред. загальнопед. газ., 2005. – 128 с. – (Б-ка „Шкільного світу”).
4. Інтерактивні технології навчання : теорія, практика, досвід : метод. посіб. / авт.- уклад. : О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : АПН; 2002. – 136 с.
5. Кларин М. В. Интерактивное обучение – инструмент освоения нового опыта / М. В. Кларин // Педагогика. – 2000. – №7. – С.12-20.
6. Концепція 12-річної загальної середньої освіти // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2003. – №21.
7. Леванова Е. А. Технологический подход к разработке содержания профессиональной переподготовки и повышения квалификации работников образования / Е. А. Леванова // Преподаватель XXI века. – 2005. – №3.
8. Образование взрослых : опыт и проблемы / под ред. С. Г. Вершловского. – СПб. : Петербург, 2002. – 167 с.
9. Педагогічні технології / ред. С. Сисоева. – К. : Віпол, 2001. – 502 с.
10. Чечель И. Д. Стоит ли изменяться системе дополнительного педагогического образования на старте третьего тысячелетия? / И. Д. Чечель // Методист. – М. : АПК и ПРО, 2004. – № 4. – 68с.

Аннотация

Л.В.Коваленко

Внедрение интерактивных технологий обучения как фактор профессионально-личностного развития педагогических кадров в системе последипломного педагогического образования

В статье рассматривается вопрос внедрения интерактивных учебных технологий в систему повышения квалификации педагогических кадров.

Ключевые слова: воспроизводимость, игра деловая (ролевая, сюжетная), групповая учебная работа, дебаты, дискуссия, интеракция, интерактивное обучение, модель, модуль, педагогическая технология, рефлексия, сотрудничество.

Summary

L.V.Kovalenko

Introduction of Interactive Technologies of Training as the Factor of Professional-Personal Development of Pedagogical Personnel in the System of Post-Graduate Pedagogical Education

This article is devoted to the introduction of new teaching methods and techniques into the system of improving of the qualification of pedagogical personnel.

Keywords: reproducibility, business game (role, subject), group study, debate, discussion, interaction, interactive training, model, the module, pedagogical technology, reflexion, cooperation.

Дата надходження статті:

„12” листопада 2008 р.

УДК 378.046.4 + 37.012

П.П.КОВАЛЬЧУК,

*здобувач
(м.Рівне)*

Управління розвитком закладу післядипломної педагогічної освіти на основі моніторингових досліджень

В статті розглядаються проблеми розвитку закладу післядипломної педагогічної освіти з урахуванням результатів моніторингових досліджень.

Ключові слова: післядипломна педагогічна освіта, заклад післядипломної педагогічної освіти, моніторинг, змістовий модуль.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Модернізація системи освіти в державі, перехід загальноосвітньої школи на нову структуру, зміст і 12-річний термін навчання вимагає приведення рівня кваліфікації педагогічних кадрів відповідно досягнутому рівню розвитку науки, культури, вдосконалення науково-методичного забезпечення післядипломної освіти.

Значна роль щодо розвитку професійної компетентності працівників освіти, їхнього творчого потенціалу, педагогічної майстерності, підвищення інтелектуального і загальнокультурного рівня відводиться інститутам післядипломної педагогічної освіти.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Питання змісту діяльності інститутів післядипломної освіти, результативності впровадження освітніх реформ, інноваційних технологій посідають чільне місце в дослідженнях багатьох вітчизняних та зарубіжних учених, таких як А.Бик, В.Бондар, О. Бондарчук, В.Гузєєв, Л.Даниленко, О.Дахін, В.Дивак,

Г.Єльнікова, Ю.Завалевський, Н.Клокар, С.Крисюк, М.Лапенюк, М.Лук'янова, В.Маслов, В.Мельник, В. Олійник, Р.Осіпа, В.Пуцов, Л.Савченко, В.Семиченко, М.Скрипник, Т.Сорочан, Н.Устинова та ін. Важливі аспекти ролі моніторингових досліджень у розвитку закладів освіти розкриваються в працях таких українських та зарубіжних учених, як Є.Аврутїна, В.Аванесов, С.Бабінець, О.Балакірева, Л.Башарїна, І.Булах, Л.Ващенко, Т.Волобуєва, Ю.Вороненко, Д.Гопкінз, Г.Дмитренко, Г.Єльнікова, В.Кальней, О.Касьянова, В.Кузнецов, О.Локшина, Т.Лукїна, О.Ляшенко, А.Майоров, Т.Чекмарьова, К.Шевякова, С.Шишов та ін. Однак реальний стан розвитку інститутів післядипломної педагогічної освіти, визначення сутності якості післядипломної педагогічної освіти в цілому досліджено, на нашу думку, недостатньо. А отже, не завжди управління розвитком закладів післядипломної педагогічної освіти здійснюється з урахуванням достовірних і порівняльних даних про досягнуті освітні результати.

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є розгляд проблеми вдосконалення роботи інститутів післядипломної педагогічної освіти щодо підвищення кваліфікації педагогічних та керівних кадрів навчальних закладів на основі моніторингу якості їх діяльності.

Виклад основного матеріалу... Інститути післядипломної педагогічної освіти здійснюють підвищення кваліфікації, стажування, перепідготовку педагогічних та інших працівників усіх категорій у системі дошкільної, середньої, професійно-технічної, вищої освіти; проводять експертизу та дослідження в системі дошкільної, загальної, середньої та позашкільної освіти; надають науково-методичні послуги закладам освіти та педагогічним працівникам; організовують та проводять науково-методичні заходи для всіх категорій педагогічних працівників; забезпечують методичний супровід (вивчення, коригування, розробку рекомендацій) викладання базових дисциплін і виконання державних освітніх стандартів у закладах освіти; здійснюють моніторинг якості освіти, вивчають і аналізують стан навчально-виховної роботи закладів освіти, якість знань, умінь і навичок учнів, ефективність підвищення кваліфікації працівників освіти і вносять відповідні пропозиції для розгляду їх органами управління освітою; вивчають, узагальнюють і поширюють ефективний педагогічний досвід; організовують спільно з Університетом менеджменту освіти Академії педагогічних наук України, науково-дослідними інститутами педагогіки і психології експериментальну роботу з питань навчання, виховання, управління.

У Рівненському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти, як, очевидно, і в багатьох інших обласних інститутах, підвищення кваліфікації керівників загальноосвітніх навчальних закладів здійснюється з урахуванням необхідності „створення системи цілеспрямованого фахового зростання педагогічних працівників в інституті післядипломної педагогічної освіти, під якою розуміється сукупність організаційно-педагогічних структур, професійних курсів, спецкурсів і програм, спрямованих на процес постійного примноження педагогічними працівниками теоретичних знань та практичних навичок і вмінь з метою підвищення рівня професійної майстерності та кваліфікації” [4, с.10].

Метою підвищення кваліфікації педагогічних кадрів є вдосконалення їх освітнього рівня та професійної підготовки внаслідок поглиблення, розширення та оновлення загальноосвітніх та спеціальних знань і вмінь.

Завданням курсів підвищення кваліфікації керівників загальноосвітніх навчальних закладів є формування їх методологічної та теоретичної компетентності; поглиблення соціально-гуманітарних знань; ознайомлення з психолого-педагогічними основами управління; формування навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій; ознайомлення з управлінськими та педагогічними інноваціями тощо. Курсова підготовка керівників здійснюється за програмою, яка складається зі змістових модулів: „Соціально-гуманітарний”, „Професійний”, „Діагностико-аналітичний”.

Соціально-гуманітарний модуль виконує функцію оновлення та вдосконалення знань і вмінь з філософських, правових, економічних, політологічних та інших актуальних питань діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу, яка потребує високого рівня розвитку загальної культури й особистих якостей педагога як людини, громадянина, сім'янина та фахівця.

Професійний модуль здійснює ключову функцію у підвищенні кваліфікації керівних кадрів. Він забезпечує здобуття слухачами додаткових знань і вмінь відповідно до вимог професійно-кваліфікаційних характеристик керівників загальноосвітніх навчальних закладів і отримання ними найновішої інформації щодо досягнень науки світової та вітчизняної освіти. Професійний модуль спрямовує знання слухачів на застосування та проектування способів дій, що зумовлено актуальністю формування особистості.

Даний модуль складається з двох частин (інваріантної та варіативної) і враховує спеціалізацію та професійну підготовку слухачів. Для забезпечення ефективного всебічного особистісного розвитку педагога до варіативної частини навчальних планів введені такі спецкурси та факультативи: „Інформаційні та телекомунікаційні технології в управлінні освітою”, „Українське ділове мовлення. Сучасні ділові папери”.

Діагностико-аналітичний блок є інваріантним. Передбачені в ньому форми роботи надають можливість слухачам курсів підвищення кваліфікації реалізувати набуті знання під час складання та захисту індивідуальних і колективних проектів та конференцій з обміну досвідом.

Перша та друга складові навчального плану містять інваріантну і варіативну частини. Варіативна частина передбачає використання навчальних модулів відповідно до конкретних умов.

Дана програма розрахована для підвищення кваліфікації керівних кадрів загальноосвітніх навчальних закладів із різним стажем роботи та резерву керівних кадрів освіти.

У програмі запропоновано типові навчальні плани, розраховані на слухачів, навчання яких триває 144 та 110 академічних годин.

Навчальний план розрахований на 144 години і має такий вигляд:

Назва модуля		Зміст	В.	Л.	П.	С.
I. Соціально-гуманітарний	Інваріантна частина	1.1.	Філософсько-світоглядні основи сучасної освіти	2	2	
		1.2.	Нормативно-правове забезпечення освіти та охорони дитинства	2	2	
		1.3.	Актуальні питання безпеки життєдіяльності. Правове забезпечення безпеки життєдіяльності	2	2	
	Варіативна частина	1.4.	Інформаційні та телекомунікаційні технології в управлінні освітою	8	4	4
Всього			14	10	4	
II. Професійний	Інваріантна частина	2.1.	Методологічні засади управління навчальними закладами	6	4	2
		2.2.	Менеджмент організацій	16	12	4
		2.3.	Стратегічний менеджмент	4	2	2
		2.4.	Шкільний менеджмент	20	14	6
		2.5.	Менеджмент інновацій	12	10	2
		2.6.	Менеджмент персоналу	10	8	2
		2.7.	Управління якістю школи	24	14	10
		2.8.	Маркетинг в освіті та зв'язки з громадськістю	4	4	
		2.9.	Фінансовий менеджмент	2	2	
		2.10.	Психолого-управлінське консультування	2	2	
		2.11.	Управління системою підвищення кваліфікації, основи дистанційного навчання в післядипломній педагогічній освіті	2	2	
		2.12.	Управлінська практика	12		12
	Варіативна частина	2.13.	Українське ділове мовлення. Сучасні ділові папери	2	2	
Всього			116	76	40	
III. Діагностико-аналітичний		3.1.	Вхідне комплексне діагностування	2		2
		3.2.	Настановче заняття	2		2
		3.3.	Захист індивідуальних проектів	4		4
		3.4.	Вихідне комплексне діагностування	4		4
		3.5.	Конференція з обміну досвідом	2		2
Всього			14		14	
РАЗОМ			144	86	58	

Однак, наскільки запропонована інститутом післядипломної педагогічної освіти система підвищення кваліфікації задовольняє потреби керівників ЗНЗ, враховує їх стаж, досвід, наскільки

підвищує кваліфікацію відповідно до різних видів управлінської діяльності (інноваційної, проектно-моделюючої, організаційно-регулюючої, аналітико-оціночної, фінансово-економічної, правової) ми сьогодні часто не можемо дати об'єктивної відповіді. Анкетування, яке зазвичай проводиться наприкінці курсів, як правило, дає лише загальну оцінку слухачами навчального процесу в інституті післядипломної педагогічної освіти. Узагальнення матеріалів, порівняльний аналіз висловлених під час анкетування проблем часто не проводиться або носить формальний характер.

Тому для виявлення факторів, які впливають на хід і результати освітніх реформ в цілому і розвиток інститутів післядипломної педагогічної освіти зокрема, з метою визначення найбільш оптимальних шляхів їх розвитку необхідно здійснювати моніторинг розвитку закладів післядипломної педагогічної освіти.

Питання моніторингу якості освіти, методики організації і проведення моніторингових досліджень, їх оцінювання як інструменту управління розвитком закладів освіти останнім часом досить активно розробляються науковцями [1; 2; 3]. Про роль моніторингових досліджень розвитку закладів освіти для визначення реального стану освіти України та прогнозування її подальшого розвитку свідчить прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 року № 745 "Про порядок зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти".

Але в цілому відчувається дефіцит теоретичних досліджень і практичних розробок з концептуальних проблем моніторингу розвитку закладу післядипломної педагогічної освіти. Відсутні узагальнені факторно-критеріальні параметри якості післядипломної освіти, недостатньо вивчені можливості моніторингу розвитку закладу післядипломної педагогічної освіти для визначення перспектив розвитку освіти з урахуванням державної політики в цій галузі.

Бракує узагальнень реального стану науково-методичного супроводу післядипломної освіти педагогічних працівників, що призводить до відставання рівня професійної компетентності, загальної культури, гуманітарної підготовки педагогів від вимог сучасного суспільства. В системі післядипломної педагогічної освіти недостатньо реалізується провідний принцип сучасної освіти - особистісний розвиток педагога; повільно впроваджуються інтерактивні форми і методи діяльності, комп'ютерні технології навчання педагогів.

Отже, актуальність і недостатня розробленість даного питання, її теоретична і практична значущість обумовили вибір проблеми "Управління розвитком закладу післядипломної педагогічної освіти на основі моніторингових досліджень", роботу над вирішенням якої організовано Рівненським інститутом післядипломної педагогічної освіти.

Метою такої цілеспрямованої роботи є розробка, обґрунтування та апробація системи управління закладом післядипломної педагогічної освіти на основі моніторингових досліджень для забезпечення його сталого розвитку.

Для досягнення мети визначено такі основні завдання:

- проаналізувати теоретико-методологічні основи та існуючу практику проведення моніторингу діяльності закладу післядипломної педагогічної освіти;
- визначити концептуальні підходи до організації моніторингового дослідження розвитку закладу післядипломної педагогічної освіти;
- розробити факторно-критеріальні параметри розвитку закладу післядипломної освіти і рекомендації щодо організації моніторингових досліджень розвитку закладів післядипломної педагогічної освіти;
- обґрунтувати, створити та апробувати систему управління розвитком закладу післядипломної педагогічної освіти на основі моніторингових досліджень;
- розробити практичні рекомендації щодо проведення моніторингових досліджень у системі післядипломної педагогічної освіти.

Процес діяльності закладу післядипломної педагогічної освіти з підвищення кваліфікації педагогічних працівників дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти, потребує удосконалення системи управління на засадах моніторингових досліджень. Необхідною умовою ефективного управління розвитком закладу післядипломної педагогічної освіти з підвищення кваліфікації педагогічних і керівних кадрів є систематичний моніторинг якості післядипломної педагогічної освіти, який на основі науково обґрунтованого інструментарію і методів обрахунку та обробки одержаних результатів дослідження дозволить отримати об'єктивну оцінку стану діяльності закладу, визначити проблеми та перспективи подальшого розвитку.

У своїй роботі працівники інституту використовують сучасні методи дослідження. Це системно-аналітичний метод, який на підставі аналізу, узагальнення наукових та літературних джерел, виявлення достовірних фактів про взаємозв'язок між явищами і процесами та закономірні тенденції їх розвитку, порівняння, моделювання дасть змогу узагальнити наукові концепції, розробки провідних вітчизняних і зарубіжних учених, присвячених проблемам діяльності закладів післядипломної педагогічної освіти і організації моніторингових досліджень в освітній галузі; емпіричні методи –

опитування, тестування, спостереження, співбесіди, експертні оцінювання, педагогічний експеримент, методи математичної статистики, комп'ютерна обробка даних експерименту, що допоможуть реалізувати програму дослідження та виявити якісні зміни в закладі післядипломної педагогічної освіти під впливом моніторингових досліджень розвитку його діяльності; програмно-цільовий метод – для запропонованих науково-практичних рекомендацій щодо організації моніторингу розвитку закладу післядипломної педагогічної освіти і обґрунтування практичних пропозицій щодо створення ефективної системи моніторингових досліджень у національній системі післядипломної педагогічної освіти.

Висновки... Розвиток закладів післядипломної педагогічної освіти на основі моніторингу їхньої діяльності обумовлений сучасними соціальними та освітніми потребами. Створення системи управління розвитком інституту післядипломної педагогічної освіти з урахуванням результатів моніторингових досліджень, розробка практичних рекомендацій щодо проведення моніторингових досліджень діяльності закладів післядипломної педагогічної освіти забезпечить ефективність підвищення кваліфікації педагогічних і керівних кадрів, їх конкурентоспроможність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бабінець С. І. Моніторингові дослідження – організація якісної освіти / Бабінець С. І., Ващенко Л. М., Клименко Л. Ф. – К. : Тираж, 2005. – 79 с.
2. Лукіна Т. Моніторинг якості освіти: теорія і практика / Т. Лукіна. – К. : Шкільний світ, 2005. – 127 с.
3. Оцінювання якості роботи школи (порадник). – Львів : Інститут політичних технологій, 2001. – 100с.
4. Підготовка керівника середнього закладу освіти / за ред. Л. І. Даниленко. – К. : Міленіум, 2004. – 270 с.

Анотація

П.П.Ковальчук

Управление развитием учреждения последипломного педагогического образования на основе мониторинговых исследований

В статье рассматриваются проблемы развития учреждения последипломного педагогического образования с учетом результатов мониторинговых исследований.

Ключевые слова: последипломное педагогическое образование, учреждение последипломного педагогического образования, мониторинг, содержательный модуль.

Summary

P.P.Koval'chuk

Management of the Development of Post-Graduate Pedagogical Establishment on the Basis of Monitoring Researches

The problems of development of post-graduate pedagogical establishment taking into account the results of monitoring researches are examined in the article.

Keywords: post-graduate pedagogical education, post-graduate pedagogical establishment, monitoring, substantial module.

Дата надходження статті:

„12” листопада 2008 р.

УДК 378.147

Л.С.КОЛОДІЙЧУК,

*кандидат педагогічних наук, доцент
(м.Бережани, Тернопільська обл.)*

Діяльнісний підхід при проектуванні системи технічних знань

У статті розглядаються шляхи втілення діяльнісного підходу при проектуванні технічних знань майбутніх фахівців-аграрників на прикладі навчальної дисципліни „Розрахунки та вибір енергообладнання”.

Ключові слова: діяльнісний підхід, проектування, система технічних знань, дисципліна „Розрахунки та вибір енергообладнання”.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Проблема підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців технічного профілю залишається актуальною на сучасному етапі розвитку освіти. Дослідження показали, що існуюча система підготовки фахівців в аграрних закладах не повністю враховує інтегровані види майбутньої професійної діяльності. За таких умов навчальний процес вимагає оновлених методичних підходів до дисциплін фахової підготовки. Гіпотетично функціонування таких проектів можливе за наявності діяльнісного підходу при проектуванні змістової і процесуальної складових навчального процесу.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Аналіз літератури з проблеми вивчення показав, що у вітчизняній науці приділяється чимало уваги питанням